

Z A K O N

O ODGOVORNOSTI ZA KRŠENJE LJUDSKIH PRAVA

I OPŠTE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom se uređuju, odnosno određuju:

- oblici i vidovi kršenja ljudskih prava kao osnov za ispitivanje odgovornosti;
- lica prema kojima se sprovodi postupak ispitivanja odgovornosti za kršenje ljudskih prava;
- načela i pravila postupka ispitivanja odgovornosti za kršenje ljudskih prava;
- sastav, nadležnost i postupak nadležnih organa i
- mere koje se izriču licima za koja je utvrđeno da su kršila ljudska prava.

Odgovornost za kršenje ljudskih prava

Član 2.

Odgovornost za kršenje ljudskih prava (u daljem tekstu: lustracija) označava postupak ispitivanja i utvrđivanja kršenja ljudskih prava određenih ovim zakonom, utvrđivanja pojedinačne odgovornosti za kršenje ljudskih prava i izricanje mera zbog utvrđenih kršenja ljudskih prava.

Ljudska prava u smislu ovog zakona

Član 3.

(1) Ljudska prava u smislu ovog zakona jesu prava predviđena Međunarodnim paktom o građanskim i političkim pravima, koji je potpisala i ratifikovala Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija, prava i slobode čoveka i građanina predviđena Ustavom Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije iz 1974. godine, Ustavom Savezne Republike Jugoslavije iz 1992. godine i Ustavom Republike Srbije iz 1990. godine.

Vremensko važenje ovog zakona

Član 4.

Odredbe ovog zakona primenjuju se na sva kršenja ljudskih prava izvršena posle 23. III 1976. godine, kao dana stupanja na snagu Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, pod uslovima određenim ovim zakonom.

II OBLICI I VIDOVI KRŠENJA LJUDSKIH PRAVA KAO OSNOV ODGOVORNOSTI

Opšti oblik kršenja ljudskih prava

Član 5.

Kršenje ljudskih prava u smislu ovog zakona jeste svaka radnja lica određenog ovim zakonom preduzeta u vršenju dužnosti, odnosno zadatka, koja:

1. predstavlja krivično delo ili drugo kažnjivo delo za koje se goni po službenoj dužnosti, a za koje je nastupila zastarelost krivičnog ili drugog kaznenog gonjenja, u čijem je izvršenju lice određeno ovim zakonom učestvovalo kao izvršilac, podstrekač, saučesnik, pomagač, organizator zločinačkog udruženja ili čije izvršenje nije sprečio u skladu sa svojim zakonskim ovlašćenjem;

2. ima za cilj da se neko lice liši prava koje mu po zakonu pripada ili da mu se oteža ostvarivanje takvog prava ili da se nekom licu omogućí da stekne neko pravo ili korist koji mu po zakonu ne pripadaju; ili

3. ima za cilj da utiče na državni organ, organizaciju, preduzeće ili drugo pravno lice da donese odluku ili preduzme radnju kojom se građani dovode u neravnotežan položaj.

Posebni oblici kršenja ljudskih prava vređanjem prava na privatnost

Član 6.

(1) Kršenje ljudskih prava u smislu ovog zakona jeste i svaka radnja lica određenog ovim zakonom, kojom se vređa pravo na privatnost drugog lica, a koja je preduzeta s ciljem da se dođe do informacija koje se tiču toga lica ili su u njegovom posedu, da bi se te informacije dostavile Bezbednosno-informativnoj agenciji ili ranijoj odnosno drugoj odgovarajućoj službi.

(2) Kršenje ljudskih prava postoji i kada je radnja iz stava 1 ovog člana izvršena po naređenju pretpostavljenog, kao i kada nije bila protivpravna prema unutrašnjim propisima koji su važili u vreme njenog

izvršenja, ali je bila protivna odredbama Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima.

Posebni oblici kršenja ljudskih prava povredom pravne jednakosti

Član 7.

(1) Kršenje ljudskih prava u smislu ovog zakona jeste i svaka radnja lica određenog ovim zakonom, kojom se u sudskom postupku ili u postupku pred drugim državnim organom, kao i u postupku pred organizacijom koja vrši javna ovlašćenja ili prilikom zaključenja pravnih poslova i drugih vidova pravnog prometa od strane državnog organa ili organizacije koja vrši javna ovlašćenja:

1. neopravdano povlašćuje jedno lice u odnosu na drugo ili druga lica, uzimanjem predmeta u rad redosledom kojim nisu primljeni, ili zaključenjem pravnih poslova pod privilegovanim uslovima, ako zakonom nije drukčije određeno;

2. dovodi u neravnopravan položaj jedno lice u odnosu na drugo ili druga, protivno načelu pravne jednakosti bez obzira na pol, uzrast, rasu, boju kože, nacionalnu pripadnost, politički stav i druga svojstva ličnosti i kad dovođenje u neravnopravan položaj nije krivično delo, ili se odbija pružanje javnih usluga protivno načelu pravne jednakosti; ili

3. ne preduzimaju mere radi obezbeđenja ravnopravnosti lica kad je to zakonom propisano.

(2) Kršenje ljudskih prava postoji i kada je radnja iz stava 1 ovog člana izvršena po naređenju nadležnog lica ili organa, ili pretpostavljenog, kao i kada nije bila protivpravna prema unutrašnjim propisima koji su važili u vreme njenog izvršenja, ali je bila protivna odredbama Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima.

Isključenje odgovornosti za kršenje ljudskih prava

Član 8.

Ne ispituje se odgovornost za kršenje ljudskih prava iz čl. 6. i 7. ovog zakona, ako je radnja:

1. izvršena od lica mlađeg od 18 godina;

2. izvršena usled prinude, pretnje, ucene ili drugog nedopuštenog pritiska; ili

3. izvršena davanjem informacija Bezbednosno-informativnoj agenciji ili ranijoj odnosno drugoj odgovarajućoj službi, u izjavi prilikom saslušanja u policiji, odnosno zadržavanja u policiji, zatvoru ili pritvoru.

Učešće u sudskom ili vansudskom postupku u kojem se primenjuju politički stavovi

Član 9.

Kršenje ljudskih prava u smislu ovog zakona postoji i onda kada je lice određeno ovim zakonom, u službenom svojstvu postupalo u sudskom postupku ili postupku pred državnim organom ili organizacijom koja vrši javna ovlašćenja, kojim se drugo lica lišava određenih prava, ili mu se prava ograničavaju, ili mu se nameće kakva obaveza da nešto čini, ne čini ili trpi, ili mu se izriče kakva kaznena ili druga prinudna mera, ako je znalo ili moralo znati da se postupak vodi isključivo radi primene političkih stavova i merila, koja se otvoreno ili prikriveno prikazuju kao pravna pravila ili merila.

III UČESNICI I PRAVILA POSTUPKA

1. Lica prema kojima se vodi postupak

Lica podložna odgovornosti za kršenje ljudskih prava

Član 10.

Postupak lustracije se sprovodi prema licima koja obavljaju ili su kandidati za obavljanje sledećih funkcija, odnosno poslova:

1. poslanika Narodne i pokrajinske skupštine;
2. predsednika Republike;
3. predsednika i člana republičke vlade i pokrajinskog izvršnog veća;
4. gradonačelnika i predsednika i zamenika predsednika opštine;
5. predsednika i članove izvršnog odbora skupštine jedinice lokalne samouprave;
6. sekretara Narodne i pokrajinske skupštine;
7. starešinu i rukovodećeg radnika u službama Narodne i pokrajinske skupštine;
8. starešinu i rukovodećeg radnika u službama predsednika Republike;
9. zamenika i pomoćnika ministra, funkcionera koji rukovodi republičkim, odnosno pokrajinskim organima i organizacijama i druge starešine organa u republičkim, odnosno pokrajinskim organima i organizacijama i službama, koje postavlja republička vlada, odnosno izvršno veće pokrajine;
10. sekretara skupštine opštine i grada;
11. načelnika okruga;

12. predsednika i sudiju Ustavnog suda Srbije (u daljem tekstu: Ustavni sud), predsednika i sudiju sudova opšte nadležnosti i posebnih sudova, člana Visokog saveta pravosuđa, javne tužioce i njihove zamenike, starešinu organa za prekršaje i sudije za prekršaje;

13. direktora i člana upravnog odbora javnog preduzeća čiji je osnivač Republika, pokrajina ili lokalna samouprava;

14. direktora i člana upravnog odbora javne ustanove čiji je osnivač Republika, pokrajina ili lokalna samouprava i to:

- predsednika i člana saveta univerziteta, rektora univerziteta i dekana fakulteta;

- predsednika i člana upravnog odbora ili drugog odgovarajućeg organa upravljanja, direktora, zamenika direktora, glavnog urednika, zamenika glavnog urednika i urednika rubrike organizacije koja se bavi javnim informisanjem ili izdavaštvom;

- direktora, predsednika i člana upravnog odbora organizacije obaveznog socijalnog osiguranja;

15. guvernera i viceguvernera Narodne banke;

16. direktora banke sa većinskim državnim kapitalom;

17. direktora poreske uprave, zamenika direktora poreske uprave, pomoćnika direktora - glavnog inspektora poreske policije, direktora regionalne poreske uprave, načelnika regionalnog odeljenja poreske policije, direktora filijale poreske policije;

18. funkcionera i ovlašćenog službenog lica u Bezbednosno-informativnoj agenciji, odnosno drugoj odgovarajućoj službi;

19. direktora i rukovodećeg radnika u zavodskoj ustanovi za izvršenje krivičnih sankcija;

20. šefa diplomatske misije u stranoj državi i međunarodnoj organizaciji, odnosno konzula; ili

21. načelnika generalštaba odnosno načelnika kontraobaveštajne službe.

2. Učesnici i ispitivanje odgovornosti

Učesnici u postupku

Član 11.

(1) Stranka u postupku je lice čija se odgovornost za kršenje ljudskih prava ispituje pred Komisijom za ispitivanje odgovornosti za kršenje ljudskih prava (u daljem tekstu: Komisija).

(2) Na zastupanje lica iz stava 1 ovog člana, njegov položaj, pravo na odbranu i na branioca shodno se primenjuju pravila Zakonika o krivičnom postupku.

(3) Ako Komisija smatra da je to potrebno radi izvođenja dokaza, a naročito radi uzimanja izjave od lica čije je ljudsko pravo povređeno, pozvaće Ombudsmana da učestvuje u postupku.

(4) Do otpočinjanja delatnosti Ombudsmana, Komisija će, pod uslovima iz stava 3 ovog člana, sa liste javnih tužilaca i njihovih zamenika u Republici, pozvati javnog tužioca odnosno zamenika da učestvuje u postupku, vodeći računa o povezanosti mesta na kojem je došlo do kršenja ljudskih prava i područja pozvanog javnog tužioca odnosno zamenika.

Ispitivanje odgovornosti pojedinca

Član 12.

(1) U postupku lustracije ispituje se odgovornost fizičkog lica za kršenja ljudskih prava određena ovim zakonom.

(2) Pripadnost određenoj političkoj stranci, organizaciji ili grupi, izuzev pripadnosti zločinačkom udruženju u slučaju kad je kršenje ljudskih prava istovremeno krivično delo za koje je nastupila zastarelost krivičnog gonjenja, samo po sebi nije osnov za sprovođenje postupka lustracije i za izricanje lustracionih mera.

(3) U postupku lustracije utvrđuje se da su u vreme kršenja ljudskih prava bile ispunjene pretpostavke pojedinačne odgovornosti u skladu sa krivičnim i drugim kaznenim zakonima.

(4) Ako se u postupku lustracije utvrdi da, u vreme vođenja postupka, lice prema kome se ovaj postupak vodi nije uračunljivo, ili da postoje razlozi zbog kojih bi moglo biti lišeno poslovne sposobnosti, taj postupak će biti obustavljen, a organ ili organizacija nadležni za kandidovanje, izbor, postavljenje ili prijem u službu lica iz člana 10. ovog zakona, kao i nadležni sud će, bez odlaganja, biti obavješteni o ovim činjenicama.

Poštovanje dostojanstva ličnosti lica prema kome se vodi postupak lustracije i poštovanje drugih prava

Član 13.

(1) Komisija i drugi organi postupka lustracije dužni su da poštuju dostojanstvo ličnosti lica prema kome se vodi postupak lustracije.

(2) Komisija i drugi organi postupka lustracije nisu ovlašćeni da primenjuju prinudne mere radi obezbeđenja prisustva i učešća lica prema kome se vodi lustracioni postupak.

(3) Sva prava koja uživa lice protiv koga se vodi krivični postupak, uživa i lice prema kome se vodi postupak lustracije.

(4) Svaka povreda procesnih ovlašćenja lica prema kome se vodi postupak lustracije predstavlja apsolutno bitnu povredu postupka.

3. Prethodni postupak

Pokretanje postupka prema kandidatu

Član 14.

(1) Prema licu koje je kandidat za položaj iz člana 10. ovog zakona, sprovodi se prethodni postupak lustracije.

(2) Organi i organizacije nadležni za kandidovanje, izbor, postavljenje ili prijem u službu lica iz tačke 3, tač. 6. do 13. i tač. 16. do 21. člana 10. ovog zakona, dužni su da bez odlaganja podnesu zahtev za proveru kršenja ljudskih prava (u daljem tekstu: zahtev za proveru) Komisiji.

(3) Proveru za lica iz tač. 1, 2, 4. i 15. člana 10. ovog zakona, Komisija vrši po službenoj dužnosti.

Obaveze Komisije posle pokrenutog postupka

Član 15.

(1) Veće Komisije za ispitivanje odgovornosti za kršenje ljudskih prava (u daljem tekstu: veće Komisije) je dužno da u roku od 60 dana od dana prijema zahteva za proveru izvrši proveru da li su lica iz člana 10. ovog zakona kršila ljudska prava.

(2) Provera se vrši uvidom u spise Bezbednosno-informativne agencije ili ranije odnosno druge odgovarajuće službe, sudske spise, spise drugih državnih organa i organizacija koje vrše javna ovlašćenja.

(3) Svi organi i organizacije kod kojih se nalaze spise čija se provera vrši, dužni su da veću Komisije bez odlaganja omoguće uvid u sve tražene spise.

(4) Komisija, na osnovu izvršene provere, pismeno, u roku od sedam dana od okončanja provere, obaveštava organe i organizacije iz člana 14. stav 2, kao i kandidata prema kome se sprovodi postupak lustracije o tome da li su kandidati za funkcije i položaje iz člana 10. ovog zakona kršili ljudska prava, odnosno da li su inicirali, naređivali ili svojim obaveštenjima ili na drugi način učestvovali u kršenju ljudskih prava.

Prava kandidata prema kome se vodi postupak lustracije

Član 16.

(1) Kandidat za položaje iz člana 10. ovog zakona ima pravo da u roku od sedam dana od dana prijema obaveštenja o kršenju ljudskih prava, izvrši uvid u sve dosijee i dokumente na osnovu kojih je veće Komisije utvrdilo da je taj kandidat kršio ljudska prava.

(2) Lice iz stava 1 ovog člana ima pravo da, u roku od sedam dana od dana ostvarenog uvida, odnosno isteka roka za uvid, saopšti veću Komisije da odustaje od kandidature ili da uloži prigovor Komisiji.

(3) Ako lice iz stava 1 ovog člana odustane od kandidature, Komisija o tome odmah obaveštava organ, odnosno organizaciju nadležne za kandidovanje, izbor, postavljenje ili prijem lica u službu.

(4) Ako lice iz stava 1 ovog člana uloži prigovor Komisiji, Komisija na sednici odlučuje o prigovoru u roku od tri dana od dana prijema prigovora.

(5) Protiv odluke Komisije kojom je odbijen, odnosno odbačen prigovor, podnosilac prigovora može podneti žalbu Vrhovnom sudu Srbije u roku od sedam dana od dana prijema odluke Komisije.

Žalba

Član 17.

U žalbi se mogu iznositi samo one činjenice za koje kandidat učini verovatnim da za njih nije znao ili da za njih nije mogao znati, odnosno predlagati samo oni dokazi za koje se učini verovatnim da su pribavljeni ili nastali pošto je Komisija donela odluku o prigovoru iz člana 16. stav 2 ovog zakona.

4. Naknadni postupak

Pokretanje postupka

Član 18.

Prema licu koje zauzima položaj iz člana 10. ovog zakona, Komisija pokreće i sprovodi naknadni postupak lustracije po službenoj dužnosti.

Pravila postupka

Član 19.

U naknadnom postupku lustracije primenjuju se pravila iz čl. 15. do 17. ovog zakona.

Usmena rasprava

Član 20.

(1) Lice koje zauzima položaj iz člana 10. ovog zakona može u prigovoru Komisiji, zatražiti da Komisija zakaže i održi usmenu raspravu radi izvođenja dokaza o kršenju ljudskih prava.

(2) Ako je zatraženo održavanje usmene rasprave, Komisija je dužna zakazati raspravu u roku od 15 dana od dana izjavljivanja prigovora.

(3) Na raspravu se poziva lice iz stava 1 ovog člana, a po potrebi i lica iz člana 11. st. 3 i 4 ovog zakona i upozoravaju se da na raspravi

podnesu sve dokaze, odnosno da na raspravu dovedu sve svedoke ili veštake čiji iskaz nude za dokaz svojih tvrdnji, pod pretnjom nemogućnosti docnijeg predlaganja i izvođenja dokaza.

(4) Usmena rasprava je nejavna. Komisija je dužna upozoriti sve prisutne da su dužni kao tajnu čuvati podatke o toku usmene rasprave.

(5) Ako lice iz stava 1 ovog člana to pismeno zatraži, usmena rasprava pred Komisijom je javna.

(6) U žalbi Vrhovnom sudu Srbije mogu se iznositi nove činjenice i novi dokazi ako lice iz stava 1 ovog člana učini verovatnim da je za te činjenice saznalo po zaključenju usmene rasprave pred Komisijom, odnosno da je dokaze pribavilo ili da su oni nastali tek po zaključenju usmene rasprave pred Komisijom.

Shodna primena pravila postupka

Član 21.

Veća Komisije i Komisija u postupanju u pojedinačnim pravnim stvarima primenju pravila Zakonika o krivičnom postupku, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

IV ORGANI ZA ISPITIVANJE ODGOVORNOSTI ZA KRŠENJE LJUDSKIH PRAVA

Komisija

Član 22.

(1) Komisija za ispitivanje odgovornosti za kršenje ljudskih prava osniva se ovim zakonom.

(2) Komisija je samostalan i nezavisan organ koji vodi postupak lustracije protiv lica određenih ovim zakonom, utvrđuje kršenja ljudskih prava na način određen ovim zakonom i izriče mere određene ovim zakonom.

(3) Sedište Komisije je u Beogradu.

(4) Sredstva za rad Komisije obezbeđuju se u Budžetu Republike.

Sastav i način izbora Komisije

Član 23.

(1) Komisija ima devet članova. Tri člana Komisije su sudije Vrhovnog suda Srbije (u daljem tekstu: Vrhovni sud), tri člana - istaknuti pravni stručnjaci, jedan član - zamenik Republičkog javnog tužioca i dva člana - narodni poslanici koji su diplomirani pravnici, a nisu birani sa istih izbornih lista.

(2) Članove Komisije predlaže predsednik Narodne skupštine, tako da za svako mesto, iz svake grupe određene u stavu 1 ovog člana, mora predložiti bar dva kandidata.

(3) Članove Komisije bira Narodna skupština Republike Srbije (u daljem tekstu: Narodna skupština) tajnim glasanjem. Posebno se glasa o listama kandidata među sudijama Vrhovnog suda, istaknutim pravnim stručnjacima, zamenicima javnog tužioca Republike Srbije i narodnim poslanicima koji su diplomirani pravnici.

(4) Za člana Komisije je izabran kandidat koji je dobio većinu glasova prisutnih narodnih poslanika. Ako više kandidata dobije podjednak broj glasova, glasanje se ponavlja.

(5) Ako se ni u ponovljenom glasanju ne postigne većina glasova iz stava 4 ovog člana, za članove Komisije su izabrani kandidati, koji su, u okviru svoje grupe određene u stavu 1 ovog člana, dobili najveći broj glasova.

Unutrašnja organizacija Komisije

Član 24.

(1) Predsednika Komisije biraju članovi Komisije.

(2) Komisija ima tri veća.

(3) Predsednik veća je sudija Vrhovnog suda.

(4) Postupak lustracije vode veća Komisije.

(5) Radi zauzimanja načelnih pravnih stavova, ujednačavanja prakse, odlučivanja o prigovoru, održavanja usmene rasprave, ili radi obavljanja drugih poslova određenih ovim zakonom, saziva se sednica Komisije.

(6) Sednicu Komisije saziva predsednik po sopstvenoj inicijativi, ili na pismeni predlog najmanje tri člana Komisije.

(7) Unutrašnji raspored rada Komisije, sastav veća, način dodele predmeta i rad sednice Komisije uređuju se Poslovníkom Komisije koji donosi Komisija.

(8) Unutrašnji raspored rada, sastav veća, način dodele predmeta i utvrđeni način rada Komisije menjaju se na isti način na koji se donosi Poslovník Komisije.

(9) Komisija ima sekretara kojeg imenuje Narodna skupština.

Vreme na koje se biraju članovi Komisije

Član 25.

Član Komisije bira se na vreme od šest godina i može biti ponovo biran još jednom, a član Komisije iz reda narodnih poslanika bira se na vreme do isteka njegovog mandata.

Prevremeni prestanak mandata

Član 26.

(1) Svojstvo člana Komisije prestaje pre isteka vremena na koje je izabran:

1. usvajanjem pismene ostavke od strane Narodne skupštine - danom usvajanja ostavke;
2. prestankom svojstva na osnovu kojeg je član izabran - danom prestanka svojstva;
3. razrešenjem - danom donošenja odluke Narodne skupštine;
4. trajnim gubitkom radne sposobnosti za vršenje poslova člana Komisije - danom donošenja odluke Narodne skupštine i
5. smrću člana Komisije.

(2) Svojstvo člana Komisije ne prestaje ispunjenjem uslova za penziju.

(3) Na mesto člana Komisije kojem je svojstvo prestalo pre isteka vremena na koje je biran, bira se novi član čiji mandat traje do isteka vremena članu Komisije na čije mesto se bira.

(4) Predsednik Narodne skupštine je dužan da stavi na dnevni red sednice izbor novog člana Komisije u roku od 30 dana od prestanka svojstva člana Komisije, kao i da u roku od 15 dana od dana prestanka svojstva člana u Komisiji predloži nove kandidate.

Smetnje za svojstvo člana Komisije

Član 27.

(1) Član Komisije ne može biti lice koje je član organa političke stranke, izuzev narodnog poslanika, niti lice koje je osuđeno na bezuslovnu kaznu zatvora u trajanju od najmanje šest meseci, kao i zbog krivičnog dela ili drugog kažnjivog dela koje ga čini nedostojnim javnog poverenja.

(2) Postupak radi ispitivanja smetnji za koje se naknadno saznalo pokreće Komisija, u roku od 30 dana od dana saznanja za smetnje.

(3) Izveštaj o tome da li postoje smetnje iz stava 1 ovog člana podnose tri člana Komisije koje imenuje predsednik.

(4) Na osnovu izveštaja Komisija predlaže Narodnoj skupštini da razreši člana Komisije za kojeg je utvrdila da postoje smetnje iz stava 1 ovog člana.

Razrešenje

Član 28.

(1) Razlozi za razrešenje člana Komisije su isti kao razlozi za razrešenje sudije.

(2) Razlozi za razrešenje predsednika Komisije su isti kao razlozi za razrešenje predsednika suda.

(3) Na postupak razrešenja člana Komisije i predsednika Komisije shodno se primenju pravila za razrešenje sudije.

(4) Postupak razrešenja pokreću predsednik Komisije, Komisija ili predsednik Narodne skupštine.

(5) Postupak razrešenja sprovodi Komisija koja utvrđuje obrazloženi predlog. U donošenju odluke ne učestvuje član Komisije čije se razrešenje traži.

(6) O predlogu za razrešenje odlučuje Narodna skupština.

Organi pravnih lekova

Član 29.

Protiv odluke veća Komisije može se izjaviti prigovor toj Komisiji, a protiv odluke Komisije o prigovoru, može se izjaviti žalba Vrhovnom sudu.

Nadležnost

Član 30.

(1) Veće Komisije:

1. pokreće postupak po službenoj dužnosti;
2. ispituje da li je u pokrenutom postupku povređeno ljudsko pravo pojedinačnom radnjom ili aktom lica određenih ovim zakonom;
3. izvodi dokaze radi utvrđivanja kršenja ljudskih prava;
4. donosi prvostepene odluke u kojima utvrđuje da li je izvršena povreda ljudskih prava i odlučuje o izricanju mera zbog povrede ljudskih prava.

(2) Komisija:

1. utvrđuje načelne pravne stavove o pojmu i vrstama ljudskih prava na koje se odnosi ovaj zakon, o utvrđivanju pojedinačne odgovornosti

lica određenih ovim zakonom i o merama koje se izriču radi kršenja ljudskih prava;

2. zauzima stavove neophodne radi ujednačavanja prakse svojih veća;

3. odlučuje o prigovorima protiv odluke veća Komisije, bez održavanja usmene rasprave, ili na osnovu usmene rasprave, u skladu sa ovim zakonom i

4. obavlja druge poslove određene ovim zakonom.

Izuzeće člana Komisije

Član 31.

Na izuzeće člana Komisije shodno se primenjuju pravila Zakonika o krivičnom postupku.

V MERE ZBOG KRŠENJA LJUDSKIH PRAVA

Javno saopštenje Komisije

Član 32.

Komisija će u sredstvima javnog informisanja, koje sama odredi, a uvek u "Službenom glasniku Republike Srbije", objaviti saopštenje sa podacima o kršenju ljudskih prava koje je izvršilo lice iz člana 10. ovog zakona:

1. ako se to lice ne povuče sa položaja koji obavlja ili ne odustane od kandidature u roku od sedam dana od dana isteka roka za vršenje prava na uvid u spise iz člana 16. i člana 19. ovog zakona, ako Komisija, na osnovu sprovedenog postupka, stekne uverenje da je to lice kršilo ljudska prava u smislu ovog zakona;

2. ako to lice ne uloži prigovor u skladu sa ovim zakonom;

3. ako se to lice ne povuče sa položaja koji zauzima ili ne odustane od kandidature u roku od sedam dana od dana prijema odluke Komisije o odbijanju odnosno odbacivanju njegovog prigovora;

4. ako to lice ne uloži žalbu u skladu sa ovim zakonom;

5. ako se to lice ne povuče sa položaja koji zauzima ili ne odustane od kandidature u roku od sedam dana od dana prijema odluke Ustavnog suda o odbijanju odnosno odbacivanju njegove žalbe.

Mere ograničenja zauzimanja položaja

Član 33.

(1) Lice za koje je odlukom Komisije ili Ustavnog suda utvrđeno da je kršilo ljudska prava, a nije se povuklo sa položaja, odnosno odustalo od kandidature za položaje, određene u članu 10. tačke 6. do 21. ovog zakona, u roku od 30 dana od dana javnog saopštenja Komisije iz člana 32. ovog zakona, ne može zauzimati, odnosno zauzeti položaje iz člana 10. ovog zakona u roku od pet godina od dana javnog saopštenja Komisije.

(2) Nastupanje uslova za zabranu zauzimanja položaja iz člana 10. ovog zakona, određenih u stavu 1 ovog člana, po službenoj dužnosti utvrđuje Ustavni sud, a odluku kojom je utvrdio postojanje tih uslova, zajedno sa zakonskom zabranom iz stava 1 ovog člana, objavljuje u "Službenom glasniku Republike Srbije".

(3) Lice iz stava 1 ovog člana, posle objavljivanja odluke Ustavnog suda iz stava 2 ovog člana ne može više punovažno zauzimati dotadašnji položaj.

(4) Lice kome je izrečena mera zabrane zauzimanja položaja, ima pravo da se u roku od 15 dana od dana objavljivanja mere vrati kod poslodavca sa kojim je bio u radnom odnosu pre zauzimanja položaja, a ako mu je taj radni odnos prestao ili ako uopšte nije bio u radnom odnosu stiče prava koja pripadaju zaposlenom za čijim je radom prestala potreba.

VI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Stupanje na snagu i primena

Član 34.

(1) Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana po objavljivanju u "Službenom glasniku Republike Srbije", a primenjuje se po isteku tri meseca od dana stupanja na snagu.

(2) Organi za sprovođenje postupka lustracije obrazuju se u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(3) Ovaj zakon se primenjuje 10 godina od dana stupanja na snagu.